

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 korona. — Egyes szám 20 fill.
Hirdetések és Nyiltterek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

Dr. J. CSAPLOVICS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
43. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Lesz-e villamos világítás Németújvárott?

Örvendetes hír járta be e napokban városunkat. A sokat hánytatott villamos világítás kérdése újra felszínre került.

A vármegye alispánja egy a minap nála tisztelgő küldöttség előtt a vármegye támogatására vonatkozólag biztatóan nyilatkozott. Több vállalat pedig, aránylag könnyű feltételek mellett késznek nyilatkozott a berendezés eszközésére.

Németújvár polgárságán mulik most, hogy vajjon bir-e elegendő akaraterővel, áldozatkészséggel és főleg a kultúra iránti érzéssel, hogy ezen városunk fejlődésére döntő hatású kérdés kedvezően megoldassék. Holló Emil jegyző közelebb iveket köröz majd Németújvár lakossága között, melyben felszólítja Németújvár polgárságát, nyilatkozzék: vajjon ki-ki hány villamos lámpát hajlandó lakásában bevezettetni. Lapunk nem teljesítené kötelességét és nem volna méltó arra,

hogy Németújvár közönségének szószólója legyen, ha reá nem mutatna azon előnyökre, melyek reá a villamos világítás bevezetéséből származnak. Ámbár úgy tartjuk, hogy az, ki mint nálunk mindennapi eset kénytelen koromsötétben, gödörből, gödörbe, köhalmazról—köhalmazra botorkálni, nem igen szorul reá arra, hogy a villamos világítás szükségességéről meggyőzőssék. Mindenki érzi és érzelmeinek ilyenkor hangosan kifejezést is szokott adni, hogy ez így nem maradhat, ennek meg kell változnia.

Hála az égnek, nincs szükségünk arra sem, hogy községünk kereskedőt, kocsmárosait az ügynek megnyerjük. Mert eddig haladottságuknak fényes bizonyosságát adták, midőn majd egyértelműleg már a múltban is késznek nyilatkoztak arra, hogy a villamos világítást bevezessék.

Első sorban tehát azoknak szól ezen szövegünk, kik akár rosszkor alkalmazott takarékosági elvektől vezéreltetve, vagy megrögzött maradiságból, akár passiv módon támogatásuk

megvonása által lehetetlenné teszik, hogy a vállalat létesüljön, akár pedig pláne aktiv módon csekély befolyásukat azon irányban akarják érvényesíteni, hogy az eszme kivittele vagy elhalaszassék, vagy már ab ovo hajótörést szenvedjen.

Félre a kétkedőkkel. Ha Vasvármegye minden egyes járási székhelye, számos náluunknál kisebb község be tudta vezetni a villamos világítást, ha ezen vállalatok majd mindenhol rentabilizmusnak mutatkoztak, nálunk sem fog annak az ellenkezője valónak bizonyulni. Mily más képet mutat azon lakás hol a villamos körték tiszta, egészséges, mindenhova elható sugarai terjesztik a világoságot. Mennyivel szebbet tud produkálni az iparos, ha üzemet villamos erő hajtja. Sokszorosan élénkebb lesz a forgalom, ha az utcán felállított villamos ivlámpák lehetővé teszik majd, hogy a közönség este is tartózkodhatik az utcákon.

Legyünk tehát egyek ama kívánásban:

Fat lux.

X Y.

A „Németújvári vár“ története.

Összeállította a „Magyarország Monografiája“ és több történelmi műből:

Haám Gyula.

(7. folytatás.)

A török kiűzetése után azonban nem kisebb baj érte a vármegyét a zsoldos katonaság pusztításai révén. Különösen Heister hadai adtak okot panaszra. Hiába kérte a vármegye 1686. április 18-án kelj feliratával a zsoldos hadsereg elvitelét, az még az előírt hat havi beszállásolási időn túl is Vasmegyében meradt. Buda bevételét után Rabatta jött seregeivel téli szállásra Vasmegyébe, de ezek sem viselték magokat jobban.

Gróf Batthyány Ádám 1649-ben alapította a németújvári Szent-Ferenc rend konventjét. A zárdatemplom 1652-évből Búszky János győri dtispök által szenteltetett fel. Alatta a Batthyányiak családi sírboltja van, melyben a többi között az alapító Batthyány

Ádám († 1695), Batthyány Lajos nádor († 1765) hamvai nyugsznak.

Alig rázta le a nemzet török igát, 1703-ban ismét fegyverben állott. A II. Rákóczy Ferenc által kibontott zászlókat ez év őszén az egész felvidéken győzelem koszorúza; vezére Károlyi Sándor, karácsonykor már Marcheggnél táborozott.

Vasmegyében mindazonáltal semmiféle mozgalom sem volt észlelhető, csak midőn Károlyi Sándor 1704. ujev napján a somorjai táborba érkezett, a Bezerédyek (János, László és Sándor) meghívására, január 13-án Pápáról hirta a nemességet fegyverbe és a sümegi értekezlet után Vasmegyében is szervekedett a felkelés.

Egyes kuruc kapitányok vezetése alatt száguldó kisebb lovas csapatok előtt egymásután nyitnak kaput Sárvár, Szombathely, Körmen, Felsőlendva, majd Muraszombat, sőt még Kőszeg is meghódol.

Február elején, mondhatni egész Vasvármegye kardcsapás nélkül Károlyi Sándor kezébe került s míg a várak tornyán „Istenért, hazáért és a szabadságért“ jeligés zászlókat lengetett a szél, addig a vármegye nemessége egész hévvel csatlakozott a felkeléshez s Lipót hűségében egyedül Boros-

tyánkő és Németújvár vára maradt meg Vasmegyében. A vár ura, Batthyány Ádám csak rövid idő előtt halálozott meg, az új várur, Batthyány Ferenc pedig nem állott egyik részre sem és bár Károlyival sürten érintkezett, a felkelők elől menekülő nemesek nála biztos védelemre találtak. A szalonaki vár, mint Batthyány Ádám árváinak birtoka, semlegesnek nyilvánított.

Károlyi így jóformán az egész vármegye birtokában, a stájer határszélek ellen Borostyánkő, Szalonak és Szentgotthárd közti vonalon foglalt állás. Heister Sylbert, a dunántúli hadak vezére azonban az eddig elért sikerektől nem rettent vissza. Március 31-én kiáltványt bocsátot ki, melyben a vármegyének lakosságát különféle fenyegetések árán szándékozott Pálffy János gróf seregéhez való csatlakozásra rábírní és egyszersmind megkezdte hadműveleteit, hogy Károlyi Sándor seregét minden oldalról körülvéve, megsemmisítse.

E célból a Herberhtein vezérlete alatt álló csapatok a stájer határszélekről Vasmegyébe törtek és egész Szalonakig nyomultak előre, míg ifjabb Heister gróf vezérlete alatt a Muraszombattal szemben levő Radkersburgnál 4000, Fürstenfeldnél pedig 6000 lovas

Elfogulatlan szemszög alatt.

(Folytatás.)

A modern monizmus dogmája az ősképződés; vagyis*) Tényleges bizonyítékokra is támaszkodhatik? — Nem, nemis támaszkodhatott soha!

Huxleynek ugyan sikerült a tudományos világot rövid időre lázas izgalomba hoznia, midőn 1868-ban az összes élő lények állítólagos bölcsőjében, a tengerben, az „*ősnyálkát*“ felfedezte. Ez a Huxleytól „csodálatra méltó Bathybiusnak“ (a tengerben élő) keresztelt ősgyermek azonban csakhamar merő mészlecsapódásnak bizonyult.

Ami pedig a jegec növekedését illeti, amiben egyesek a szervetlenből a szerves, illetőleg növényországba való átmenetet sejtjenek, meg kell fontolnunk, hogy a jegecsedés, kristályosodás csupán a *hasonnemű* parányrészek *egymás mellé* helyezkedése által, a növényben leledző csiraparány szünteleni tovább fejlődése ellenben az *idegen anyagnak magához való hasonlítása* útján megy végbe.

Vagyis a növénycsira fejlődésénél a teljesen *idegen, vele nem egynemű* testekből kölcsönzött parányrészek *valódi* és pedig gyakran *többszörös átalakuláson esnek át*, a kristályosodással ellenkezőleg a *hasonnemű minden átváltozás nélkül* egyszerűen hozzájárul. Míg a jegec, a kristály csak *kivülről* történő merő hozzájárulás által gyarapszik addig a növény a felvett élettelen elemeket, minő az oxigén, nitrogén, karbót... magában *élő anyaggá*

*) Szervesnek csira, vagy tojás nélkül szervetlenből való előállítás.

varázsolja át, tehát belülről *kifelé* növekszik. Itt egyik rész határozottan elűt a másiktól, a hajcsövek valóságos csoportjából álló szár nem gyökér, a töméntelen parányi csövecskéből eredő levélszövedék teljesen más, mint a hárs... a kristálnál megfordítva — egyetlen parányrész az egészet képviseli.

A növénynél a *belső irányelv* következtében az egymástól elűtő részek közt a legbensőbb viszony uralkodik. A nedű kettős keringése, egyiknek a gyökerekből kiindulva a törzsön és ágakon át fölfelé, a másiknak meg a levelektől kezdve a kergén keresztül a gyökerekig lefelé, a legcsodálatosabb összhang létesítője.

Továbbá a működések mind egybevágók; az életműszerek, vagyis a külön feladatokat teljesítő szervek, a kölcsönös haszon és szükségesség viszonyát alkotják, minek folyománnyaként a növénynek némely részekből való megfosztatása a többiek pusztulását vagy legalább is megbénulását eredményezi.

A kristálnál ép azért, mivel sohasem befejezett egész, egved, hanem csak töredék, mindennek semmi nyoma.

A legszembeötlőbb különbség végül abban csucosodik ki, hogy amit egyetlen kristálnál sem tapasztalhatunk, a növény magához hasonló s tőle elváltan is önálló léttel rendelkező lényeket szülhet.

Ugyanezen lényeges különbségeket találjuk az u. n. folyékony kristályoknál is.

A multban hasonlóképpen nincs semmi adat az ősképződés folyamatá-

ról. Még a mult század derekán is erősen tartotta magát azon hiedelem, hogy a pondró, kukac, nyálgombák... a napsugár és egyéb ismeretlen tényezők befolyásától ősnemződéssel erednek a rothadt anyagból.

Ezt az ábrándot azonban a modern természettudomány kimélettlenül szétfoszlatta.

Az újabb kor természettudósai közül kivált Pasteur ejtett halálos sebet az ősképződés elméletén, a következő kísérlettel.

A nyálgombák legjobb táplálékát, azaz élesztőt tartalmazó vizet forralt fel több üvegedényben, melyeket aztán mind légmentesen elzárt. A nagytóval négy éven át ejtett megfigyelései azonban a vízben netalán ébredező életnek leghalványabb nyomára sem vezették. Négy év elmúltával izzó csöven keresztül levegőt juttatott beléjük, élet azonban nem jelentkezett. Ezután helyenként finom gyapottal kitöltött csövön bocsátott levegőt, de élet még ezuttal sem mutatkozott. Végre a közönséges levegőnek pillanatnyi szabad beömlésére is néhány ora mulva csak egy hemzseget a vízben a sok élő szervezet.

És ezzel megcáfolhatatlanul bevittatta, hogy az annakelőtte ősképződéssel származtatott baktériumok csirái *levegőben usznak* és mihelyest a *szükséges föltételekre rábukkannak, fejlődésnek indulnak*.

A cső izzásakor ugyanis a csirák megölettek, a gyapot alkalmazásakor meg felfogódtak.

A párizsi tudományos akadémia többszörös alapos kísérletezése után szintén Pasteur álláspontjára helyez-

és gyalogságból álló had volt elszállásodva Baithány a németújvári várat helyezte biztonságba, maga a fővezér Heiszter április 5-én Győről Pápára vonult, Pálffy János gróf horvát bán pedig délről tört elő. Ugy látszik mintha az összes had műveletek Vas megyében összpontosulnának.

Károlyi ügyes fordulattal kikerülte a körülzárást, de a vármegye egészen a császáriak hatalmába került.

Míg Károlyi Sándor Bécs környékét ejti rémületbe, addig az imént kuruccá lett Forgách Csepregen át Vas megyébe vonult be ismét és május 27-én már Lukácsházánál táborozott innen azonban, a császáriaktól üldözve, csakhamar Győr felé tartott s Károlyit be sem várva, 18,000 főnyi serege Szemerénél Heiszter 11,000 rendes, begyakorolt hadával megütközött.

Részint az ügyetlen vezetés, részint a tiszték járattansága következtében, a kurucok június 19-én megverettek. Forgách, megmaradt hadával Vathon átvonulva, a sárvári várban éresett menedéket. E hírre Károlyi Sándor, mint a villám csapott Ausztria határáról Vas megyébe. Június 20-án három ezer huszárjával Sopronon átvonulva, másnap már Sárvárra ért; éppen jókor, hogy a

Forgách ellen felizgatott tiszteket, akik a szemere—koroncai csatavesztés árulásnak tulajdonították, lecsillapítsa. Így Forgách csakhamar vörös és zöld kopjás hadát rendezve, Sárvárról Kapuvár felé tartott.

Eközben az elpártolt Hevenyessy János Erdődy Sándor gróf buzdítására, Rabata János gráci várnagy 2 gyalog és egy lovas ezredével Heiszter hadához csatlakozandó, Fürstenföldről belérv Vas megyébe. Szentgotthárdon megpihent és a környéket kezdte sarcolni.

Károlyi erről értesülvén, hogy a koronói vesztésig folytán a kuruc fegyvereken ejtett csorbát kiköszörülje, de különösen, nehogy a stájer sereg előnyomulása esetén két lúz közzé szoríttassék, gyors támadásra határozta el magát. Míg Közszegről rendelt mozsarakkal Sárvárt helyezi biztonságba, addig nagyrészt lovasokból álló, a legvitézebb tiszték, mint: Gencsy Zsigmond, Ebeczky István, Illosvay Imre, Mihályffy Ferenc, Török Péter Pikó Dömötör vezetése alatt álló seregével egy nap alatt a Rába völgyén, a Szentgotthárd előtt fekvő Nagytalváig száguldott s ott az éj homályában táborot ütött.

A kifáradt katonák így új erőre kelvén, július 7-én heves rohammal támadnak Ra-

bata seregére. A terep éppen kedvező volt lovastámadásra. A falut féloldalt környező erdőfedte dombokról száguldó kuruc lovaság elől a gyalogság az első sortűz után meghátrált s mire meglepetésükből magukhoz térnek, minden oldalról körül vannak néve. A kurucok kardsapásai elől csakhamar nagy vesztéssel megszalad az egész stájer had és maga Rabatta is csak nagy nehezen menekül meg. 1800-an estek el, 555-öt pedig a kurucok fogtak el, ezenkívül 14 zászló, 6 ágyú és 20 hordó lőpor juttott a győzők kezébe. Károlyi Sándor a nyert szákmánnyal Szentgotthárdra vonult, innen azonban csakhamar a Monyorókerékre menekült Erdődyt és Hevenyessyt keresi fel honnan Vörösvárra megy és mindkét várat meghódítja.

A jánosvári értekezlet után Károlyi ismét a halárszéleken foglal állást s még e hó 28-ika előtt betört Stíriába. Ezalatt a szövetséges francia-bajor seregeken aratott diadal után, Heister nyugodtan fogott a felkelés leveréséhez. Első sorban a Vas megyében táborozó kuruc sereget szándékozott megsemmisíteni s e végből Nádasy Ferencnek, a lefejezett országbíró fiának vezérlete alatt 1500 főnyi sereget Pozsonyból Kapu-

kedett. Ugyanerre a meggyőződésre jutott Tyndall Londonban, Virchow Berlinben. Az angol John Butler Burke tanárnak a Cavendish laboratóriumban (1905. jun.) ejtett kísérletezéseinél a sterilizált bouillon, gelatine, pepton keverék és radiumpor egymásra való hatásából sem pattant ki semmiféle életszíkra.

A spontán ősnemződés hívei ugyan azt vetik ellen, hogy a Pasteur-féle kísérletezésnél a forralás és a cső izzása folytán az ősképződéshez szükséges feltételek is megsemmisültek.

De, kérem, *micsodák is azok a föltételek és honnan valók?*

(Folyt. köv.)

Pater Agnell.

Miért nem házasodunk.

Ily címen megjelent cikkkel nem egyezem meg, ugyan cikknek jó, de a ténynek nem való, *hanem igazán komolyságból* nem, házasodunk. Vagy egyszerűen azért nem házasodunk meg, mert nem akarunk. Hát igazán nincsen más akadály a házasságnál, csak az akarattunk kérdezzük meg akár hányagglegényt, hogy nem akart-e házasodni. Sok fiatal ember, ha a férfikort eléri, házasodna ha lehetne, befogná magát teljes erejével a házas járomba, amitől mindenki óvja magát és mégis szeretne hymen láncsal magát kötni és mégis mégis évről évre ritkábbak a házasságok.

Dacára hogy mi nem léteznénk, ha szülőink nem volnának. Társadalmi eszköz, a fiatalság célja a házasság. Oh anyák, mivel fognátok felnőtt leányokat dédelgetni, ha a házasság megszűnne? A természet szerelme nélkül nem bimbózna a virág, nem dalolna a pacsirta, nem töltene álmatlan éjszékelt az édes anya gyermeke bölcsője mellett, sőt a Mindenhatót sem imádnánk. A szerelmet a költő daloija, a zenész zenéli és az ifjúság érzi. De az öregségnek is vannak még

szívbeli hurjai, szerelme, habár más értelemben. Hogy örvend az anyaszív mikor leánykáját az iskolavizsgán hallgatja, pláne ha első bálból sikerrel hazavezeti. Oh mily érzés és büszkeség az atyára, ha fiát dicsérni hallja, hogy szorul össze szíve, ha a szülői háztól elbucszik, eltávozik. Ily örömet ily élvezetet és ily búbanatot csak a családi élet nyújthat — és mégis miért ritkábbak a házasságok?

Saphir három korosztályba osztotta a leányokat, akik azt kérdezik, milyen, mi, és hol van a fiatal ember?

A 16—22 éves leány kérdezi: milyen a fiatal ember, szép, erős, jómodoru-e, van-e szép bajusza? tud-e jól táncolni, vívni, lovagolni, futbalozni, teniszezni. Jelleme, foglalkozása háttérbe szorítatik, a fiatal aranykor Schiller költővel szól: A szerencsés mátkapárnak a legkisebb kunyhóban is elég helye van, nem él a jövőnek, csak a jelennek.

A 22—30 éves már komolyabb, kérdezi, mi a fiatal ember. Itt beszél az ész, itt a jellemi tulajdonságnak a testiénel előnye van. Itt a leánynak a jövője lebeg szemé előtt (az a mai kor) kérdezi magát mily életet, mily jövőt, mily szerep jut osztályrésztül a választója oldalán. Tehát éljen az okosság. Aki pedig nem okos igyekezzék azzá lenni.

Hát kik ezen kort túlélték azoknak marad még Saphir szava szerint wo ist er, hol van a fiatal ember... tableau ez volt Saphir idejében.

Persze azon időben lehetett ily házassági kort felállítani, de hát most, más idők, más emberek.

Ha egy intézmény akár milyen hasznos, jó és isteni, ha létjogát nem akarja elveszíteni kénytelen magát a kornak alávetni (Schopenhauer). Tehátjakkarmilyen világi, egyházi és isteni intézmény a házasság is, kénytelen a korral haladni azaz hátrálni, a házassági kort 10 évvel kitolni. A bakfiskor későbbben kezdődik, mint eddig. A mai kor, hol mindenki a tudomány után sopánkodik, hol a lateinernevelés főszerepet játszik, alig képes valaki 30—35 év előtt saját lábára állni

Az iparos, a kereskedő, a hivatalnok is kezd, ezen példán okoskodni és belépzele magának, hogy kényelmesebb életet él egyedül, nem kell családról gondoskodni, nincs annyi jövedelme, hogy nejenek kényelmes életet nyújtson. Hát már egész Amerikaiak lettünk, hogy csak azért meg a nő férjhez, hogy kényelmesen élhessen, már megszűnik a régi szokás, hogy öröm, bu, bánat, teher, szerelem, stb. közös vagyont képzett. Nem minden ujtás haladásnak mondható. Avagy a modern érdekből költött házasság haladás? Vagy tényleg a mai kor nagy igényei, a fényűzés, a jövedelem felüli életmód elvonják a házassági kedvet, ha ugyan akad valaki ki merészel családot alapítani. Azután a mai kor idegessége, hogy egyik ember retten a gyermekirástól. Hogy az igények nagyobbak, mint hajdanakor voltak, megantitotta a női osztályt is kenyérkereset után látni Talán ez a jel előmozdítja a házasságot, hogy közösen (habár más értelemben) a terhet viselik. Azért kétszeres örömmel üdvözlünk Singer és Co. varrógépek felállított ingyenes himző kurzusát:

1. Mert vezetője Kardos Mór szép példával jár elől, azaz házasodni szándékozik, üdvözlőjük; 2-szor talán sikerül a szenge leányoknak, ezen diszmunka által kenyeret keresni esetleg valamikor az által hamarabb ... pénzt takarítani.

Csak akkor

kézbcsíthatjuk lapunkat akadálytalanul, ha az igen tisztelt előfizetők az előfizetési díjakat nekünk beküldik. Ezért tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az előfizetési díjat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap küldése akadályt szenvedjen.

Azon t. előfizetők, kik még az előfizetési díjat be nem küldték, kérjük, hogy azt a mellékelt postautalványon még a hét folyamán megtenni sziveskedjenek.

váron át augusztus 4-én Szombathelyre, majd innen Sárvarra rendelt, ő maga pedig augusztus 21-én Kőszeg meghódítása után szintén Sárvarra ment.

Károlyi Sándor e tulnyomó had ellen egyes fordulattal meghátrált, mire Heyster őt üldözőndő, csakhamar Pápára vonult, Nádasdyt pedig Szentgotthárdra rendelte, hogy a környéken szétszórt kuruc csapatokat szétverje.

Dráskovics ez alatt 300 lovas és 700 gyalogból álló csapatával a Murán átkelt és a Rakácsány és a Mura szombat közt portyázó kurucokat szétverve, bevonult Mura szombatra.

Heiszter, a kurucok beütései ellen Vasvármegyét biztosítandó, több várat köztük köztük Kőszeg, Körmendet és Sárvárt őrséggel erősítette meg, majd augusztus 25-én közbocsánatot hirdetett azon feltétellel, hogy minden nemes erszényéből 50 forintot fizessen.

De ezzel épp az ellenkezőjét érte el annak, amit akart. A nemesség féltékenyen őrzött jogait látván megtámadva, még jobban ragaszkodott a felkelőkhöz és az 1705. év őszén ismét győzelem kísérte a kuruc fegyvereket. Noha Károlyi a Dunántulról teljesen kiszorított és a vármegyé mindenütt csá-

szári őrséggel volt megszálla, mégsem tudták megakadályozni a kuruc beütéseket.

Károlyi 1705. február 4-én átkelvé a Dunán, a Bercsényi ezred vakmerő őrnagyának, Belezny Jánosnak vezérlete alatt egy portyázó csapatot küldött Mosonyon át Vasvármegyébe. Ezek bekalandozták Rohoncot és Szombathelyt, ez utóbbi helyen elfogták a labanc érzelmű szentgyörgyi Horvát Zsigmond alispánt, akit magukkal vitték Károlyihoz a pandorfi táborba.

Károlyi most Ibrányi vezérlete alatt egy 3500 emberből álló dandárt küldött Zalába, Pállfy ellen. Ibrányi már nem küzdött szerencsével, mert Pállfy János háznál április 1-je körül dandárát hirtelen meglepte, heves küzdelem közepett a parancsnok elesett, a többi tisztek pedig a vert haddal a Bakony rengetegekben kerestek menedéket, hogy onnan alkalomadtán ismét előtörjenek.

Lipót halálával Eszterházy vállalkozott a békeközvetítő hálátlan szerepére, de nem sok eredménnyel. Mindazon által a nyár folyamán nevezetesebb hadiesemény nem fordult elő, mert míg I. József hívei a trónváltozás következtében beállott ügyekkel, addig a felkelők a szécsényi gyűlés előkészítésével voltak elfoglalva.

Bezeredy Imre, Rákóczy egyik vezetője, a dunántuli felkelés lelke, Salamonfán október 9-én tartott esküvéje után melyet Eszterházy Gáspár gróf stájer csapataival sikertelenül törekedett szétverni, egész hévvel látott a Rábavonal védelmére. Czirák, Benkő és Kisfaludy bomlázó csapataiknak kiegészítésére Vasmege területét jelölték ki. Kisfaludy László november 4-én csapataival már Vasvármegyébe ment, egyelőre azonban csak toborzás céljából.

E készülődésekkel szemben a császáriak sem voltak télenek. Pállfy János gróf Kőszegen, Sárvárott, Szombathelyt és Borostyánkon tartott esős őrséget, Heiszter Haunibál gróf pedig 4—5 ezer fónyi stájer és rác hadával a határszálen táborozott.

Csakhamar megkezdődött a küzdelem. Csáky Mihály, Balogh Ádám és Ebeczky István 20 zászlóaljjal megindultak a nagy-szombati táborból. Mig Csáky a Répccének tartott és időközben a Györgyszentmárton felőljövő Bottyánnal Sopron alatt volt egyesülendő, addig Balogh Ádám féloldalt veolvna.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— **Személyi hírek.** Gróf Erdődy Tamás e hó 15-én városunkba érkezett gróf Draskovics Pál látogatására. A két gróf pár napi együttléte alatt a pónici határban szép eredményű vadászatot rendezett.

— **Házasság.** Dr. Adler Béla, ügyvéd, lapunk munkatársa, e hó 21-én, ma vasárnap tartja esküvőjét a budai izr. templomban, menyasszonyával Erlich Ilonkával. Egy-két nap múlva megérkezik az ifjú pár városunkba, otthonába, hol kívánjuk, hogy boldogságban és örömteli életben legyen részük.

— **Magas látogatás Németcsencsen.** Vármegyénk közsémet ágilis mágnása, gróf Erdődy Tamás e hó 15-én Vasvörösváról Németcsencsre érkezett, ahol egykor i káplánját és barátját, Németcsencs közkedvelt plébánosát Füzy Istvánt látogatta meg. A gróf hosszabb időt töltött és diner után jókedvűen beszélgetett el a plébánosnál. A késői délutáni órákban szívélyes bucsu után városunkba hajtattott gróf Draskovics Pál látogatására. Gróf Erdődy Pál pár napig szándékozott gróf Draskovicsnál tölteni és Vasvörösvárra visszautaztában újra kiszállott Németcsencsen és Füzy István plébános társaságában hajtattott hazájába Vasvörösvárra.

— **Időjárás.** Hatalmas vihar tombolt városunk felett e hó 19-én este 8 óra tájban. Az idei nyár hűvössége úgy látszik nem nyújtott alkalmat a természetnek, hogy kitombolja magát és most a szokottnál melegebb őszi napok hozzák meg a valóságos nyári zivatartokat. Az említett nap már reggel is vihar támadt és bőven ömlött a víz a magasból, de este — többek állítása szerint — Németújvárott már rég nem volt óriási szélvihar mellett hatalmas dörgések és az egész tájat megvilágító villámlások mellett hullott a zápor. Ujra árvízről tartottunk, de a vihar rövid ideig dühöngött és tovább vonult.

— **Bucsujárók.** Áhítatos hívők szép serege indult el városunkból mult hét szerdáján, hogy felkeresse a hir és bucsujáró helyet, Máriacelt. A kellemetlen időjárással nem törődve vallásos hitétől vezetve fáradfáradtságos ut után el is érkezett a hívők csapata céljához, hol erősödött és megszárdult még jobban hitében; majd újra neki végott az utnak és e hó 18-án reggel érkezett vissza városunkba.

— **Kolera.** Országszerte kellett aggodalmat a kolera fe lépése. Itt is, ott is fordulnak elő megbetegedések; de az utolsó 3 nap alatt újabb megbetegedés nem történt. Ez a körülmények azonban nem jelenti a baj és veszedelem teljes megszűntét és nem jelentheti azt, hogy már az ovóintézkedésekkel is elhagyjunk. A hatóságnak és egyeseknek, karöltve kell megtenni mindent, ami megtehető, hogy a betegség — ha tényleg szűnik — többé lágra se kaphasson.

— **Szerencsétlenség.** Wolf Károly 77 éves strémi lakos bámulatra méltó fűrgeséggel rendelkezett szép öreg kora dacára és könnyedén mozgott, sőt még a gyümölcszedés idején egymás után mászta a fákat és szedte a gyümölcsöt. E hó 15-én felmászott egy fára, hogy a szép almákat ő szedje le. Egy rosszmozdulat következtében

a fáról leesett és oly szerencsétlenül, hogy 3 nap alatt belehalt sérüléseibe. Nagyrésztvel temették el holtestét e hó 20-án

— **Repülőnap.** Mult számunkban adtuk a hírt, hogy Szombatheyen e hó 28-án repülőnap lesz. A rendezőség azonban tekintetbe vette azt, hogy e napon Sopronban futtatások tartanak és ennek következtében a repülőnapot áttele október 5-ére.

— **Idegen forgalom.** Az e mult héten több idegen fordult meg városunkban, kik a híres németújvári várat akarják megtekinteni, sőt meg is tekintették — de talán ez volt a baj. Ugyanis a vár szépsége, illetőleg fekvésének szépsége elragata őket, de az elhanyagolt állapot melyet a várban és körülötte tapasztaltak, elvette kedvüket attól, hogy megégszer idejöjjenek. Legtöbbit a a várba vezető ut miatt panaszoktak, mely szinte járhatlan. Sajnos a panasz jogos volt és mi nem vécikezhetünk ellene.

— **Lövöldözött.** A németcsencsi bucsun tréfából lövöldözött Paszternák Bertalan, pinkóci tanító, de a csendőrség nem vette tréfának a dolgot, hanem mert fegyverengedélye nem volt a lövöldözönek — fegyverét elvette tőle és feljelentést is tett ellene.

— **Verekedés.** A hány bucsu, annyi verekedés. A németcsencsi bucsu sem mulhatott el simán! ott is kellett, hogy a jó barátok a mulatás végén egymás ellen forduljanak és egymást agyba-főbe, vagy a hova csak lehet — verjék. Mészler János és a társa verkedtek össze a legutolsó németcsencsi bucsu és szerencse, hogy nagyobb baj nem történt mert bizony röptültek az üvegek a levegőben.

— **A mulatás vége.** Vig zeneszó mellett mulatozott Ujhegyen Dergovics-féle vendéglobben Dirnbek Ferenc és 5 társa, de csak addig, míg a „hegy leve” hatás nélkül csuszolt le a száraz torkokon; mikor azonban már a fejbe kezdett szállni, akkor a jóbarátok már nem tudtak megegyezni a huzandó ének illetve zenedarabok sorrendjében. Persze, hogy összevesztek ezen. Jól elverték egymást és aztán újra folytatták kibékülés után a mulatást. A csendőrség azonban mégis feljelentte őket.

— **Befejezett tanfolyam.** A Singer és Co varrógép részvénytársaság által városunkban rendezett műhimzési tanfolyam a tegnapi napon e hó 20-án lett befejezve. A tanfolyam résztvevői számszerint 18-án kiállítást rendeztek, melyet sokan látogattak és a megjelentek mind igaz elismerésüknek adtak kifejezést a szép és izléses munkák felett, melyek nemcsak a tanulók részére, de egyszersmind a tanfolyamot vezető Bíró Annuskának is csak dicséretet szereztek.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban „Visszautasított kívándorló” címmel egy hírnök jelent meg, melyben Szostarics Gyula, kisvaskuti lakos kívándorlásáról és hazatoloncoltatásáról számoltunk be. Ezen sorainkra fent nevezett hozzátartozóitól értesítést kaptunk, mely szerint, Szostarics Gyula sem nem lehet Kisvaskuton, sem pedig nem akart Amerikába kívándorolni, hanem igenis a rendes uton módon Berlinbe ment és ott van jelenleg is. Multkori tévedésen alapuló közleményünket szívesen újítjuk így ki.

— **Eltévedt.** A németzentgróti határban e hó 16-án egy idegen asszonyt találtak a munkára sietők, amint bizonytalan lépésekkel járt-elt. Megszólították, de feleletett tőle nem kaptak. Elvittek a községbíróhoz, ott azután rájöttek, hogy szegény süket, vak és hülye. Sem írni, sem olvasni

nem tud. Írást nála nem találtak. A községbíró a szegény asszonyt behozatta Németújvárra a csendőrséghez, ahonnan megkeresést küldtek Fürstenfeldre, mert alapos a gyanu, hogy onnan jött erre, illetőleg tévedett felénk a szegény asszony.

— **Nyári mulatságra** meghívókat a legutányosabb árban, izléses kivitelben készít Bartunek Béla könyvnyomdája.

— **Időjárás.** Meteorológiai időjelentés Németújvár, 1913. évi szeptember hó 14-től 20-ig. Léghőmérséklet 7 napi közepe 17.1 C fok; délután 2 óraker feljegyzett maximum 24.8 C fok 14-én, minimum 20.4 C fok 27-en. A csapadékos napok száma 2, összesen 5.9 mm csapadékkal. Legnagyobb csapadék 3.9 mm. 25-én. Jólát: Lényegtelen hőváltozás helyenkint eső, vagy zivatar várható.

Közönség köréből.

(Ez a rovat közérdekű panaszok részére nyitva áll kedves olvasóinknak. Most e héten a következő sorokat kaptuk.)

Adó.

Legszébb szó az adó. Annak aki fizethet! mert adófizető honpolgár, még jogot is kap, (de nem ügyvédit) azaz szavazatot, de azért hátránya is van az adónak, és pedig, alapot nyújt a pótdadónak, mert Németújvárot csak 152 százalék pótlék van. Ez pedig elég egy érző kebelnek, pláne, hogy ha ellenértéket nem várhatunk, mert a hol 152 százalék pótdadó van, ott igazán sokkal többre volna jogunk igényt tartani, mint amennyiben részesülünk. Hisz a hová nézünk mindennütt csak hiányra akadunk, és nem is igen szólhatunk, mert még több pótdadónk lesz, inkább hallgátunk. Azért nem is kell egy pillanattal sem csodálkozni, hogy ha napról-napra többen vándorolnak Amerikába, dacára a nagy ellenőrségnek. Egyszer csak azt fogja észrevenni a határrendőrség (aki most oly tulságos erélyes és szigorú,) hogy egyedül az Állami tisztviselők vannak szeretett hazánkban, pedig azok nem értenek a földmivéléshez, anélkül pedig kenyeret enni nem lehet. A jelenlegi állapot még sokáig tart, a szántóföldeket be kell fásítani, az üres falvakat pedig a mappából törülhetjük és ismét az „Ösi” erdőket várhatjuk, mert ahol nincs nép, feleslegesen válik minden. Csak a szentírásához hasonló, az „Adó” legalább annyiban, hogy egyik sem törölhető. Utóvégre mindenki szívesen fizet Adót, már csak azért is, hogy választó legyen, de akkor is nagyon kell vigyázni, mert a választási lajstrom „Összeállítás bizottság” nagyon szívesen kihagy oly egyéni, ki izlésük ellenére van, dacára annak, hogy virilis! Ami pedig pótdadónkat illeti, igazán ritkítja párját a Németújvár, nagyközség!

Egy Adófizető honpolgár.

* A szerkesztőség e rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal.

EGYRŐL-MÁSROL.

— **Hasznos könyv.** Egy nemrégiben tartott árverésen, Párisban egy kis jelentéktelennek látszó könyvecske 16000 frankon kelt el. „A salernai iskola aphorizmai”, ezt a címet viseli a könyv, melynek tartalma, egész sora az érdekes egészségi szabályoknak, melyek közül több még Nagy Károly idejéből való. A címlapon a következő aranytanácsok ékeskednek: „Ne légy féltékeny! Csakis étkezések alkalmával igyál! Ne aludjál napra! Beül után részletesebben osztja a bölcs igéket, melyek az emberi élet meghosszabbítására hivatnak. „A tavasz a testgyakorlatok legjobb ideje! Összel sok érett gyümölcset élj! Ez megóv betegségekől, mert vértisztító nedveket tartalmaz! Télen

tojás legyen főtáplálékod és ezt öblítsd le jó vörös borral! Járj vidám komédiákba, mulass és vidítsd fel kedélyedet; ez egyszerűen hat az emésztésre. Ezek a böfcs tanácsok hasznára lehetnek mindenkinek.

— Száztízéves asszony. Franciaország legidősebb asszonya ez idő szerint Madeline Tremalia, aki most töltötte be száztízedik esztendejét. A Mathusalem kora asszony együtt lakik 73 éves leányával és unokáival és a legjobb egészséggnek örvend. Botjára támaszkodva, kora reggel ellátogat a templomba misét hallgatni s templom után felhőrpinti az elmaradhatatlan pohárka pálinkát. Két esztendővel ezelőit elesett és a fején megsérült, de csakhamar kiheverte a betegséget és azóta ismét fürge és egészséges, mint valaha régen.

— A világ számokban. A föld területe 135.1 millió négyzet kilométer, mely öt világrész és hozzá tartozó szigetek között következőleg oszlik meg: Ázsia 44.1., Amerika 42, Afrika 30, Európa 10 és Ausztrália 9 millió négyzet kilométer. Ázsiának nemcsak a területe, de lakossága is a legnagyobb 885 millió, azután jön Európa 400 millió, Afrika 177 millióval azután Amerika 146 millióval és végül Ausztrália a csekély ha és fél milliójával. Legnagyobb a népsűrűség Európában, hol 40 ember esik egy négyze kilométerre, de persze általában véve. Országok szerint véve a lakosságot a következőképpen oszlik meg. Brit birodalomban 403, China 350, Oroszország 152, Egyesült-Államok 98, Franciaország 81, Német-birodalom 78, Japán 62, Ausztria-Magyarország 50, Hollandia 44, Törökország 38, Olaszország 36 stb. millió lakóssal bir. A világgyárosok között London vezet, melynek lakossága meghaladja a 7 milliót. Newyorkban 4 milliót fejtül, Párisban közel 3 milliót lagnak. Chicago 2,049,000, Berlin 2,040,000, Bécs 2,000,000, Pétervár 1,299,000, Hasonlóan tul vannak a millión Tokió, Konstantinápoly, Peking Philadelphia, Moszkva. A föld legmagasabb pontja a Mont-Everest, (Ázsiában mely 8840 méter magas. Az Európában levő Mont-Blanc 4810 méter. A leghosszabb folyó a 6040 kilométer hosszúsága Nilus Afrikában. A legnagyobb óceán, mely 170 millió négyzet kilométer területű.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— Panasz és kérelem. Több helyről érkezett hozzánk kedves olvasóinktól panasz, hogy lapunkat, illetve annak egyes számaint nem kapják meg. Természetesen fellelte kellemetlen nekünk ez a dolog és azonnal intézkedtünk minden esetben. Utánjárva a dolognak azt tapasztaltuk, hogy kiadói-vatálunkat semmi mulasztás sem terheli. Minden előfizetőnek rendszeren lesz lapja utnak indíva. A lapok már a postára történő feladás után vesznek el, vagy késnek valahol. Ez abból is látszik, hogy egyik-másik előfizetőnk lapunkat mégis megkapja és pedig a rendes időben feladott lapot, — szerdán, vagy csütörtökön. Hol késik a lap, azt eddig nem tudjuk, de utána fogunk járni, hogy megtudjuk. Előfordult az utolsó számnál, hogy visszajött 2 előfizetőnkől is a lap, azzal, hogy „nem fogadta el” de ezt nem az előfizető írta a lapra: Előfordult az, hogy címszalag nélkül jöttek vissza lapok és így kiadóhivatalunk nem tudja, kitől jött vissza. Egyenlőre arra kérjük kedves olvasóinkat és előfizetőinket, hogy ha a lap rendes időben meg nem érkezik, a késedelmezést velünk azonnal tudatni sziveskedjenek. Mi azonnal

fogunk intézkedni és ha kell lépéseket is teszünk, hogy kitudódjék hol késnek lapjaink és ki küldi vissza még az előfizetők lapjait is kézbesítés nélkül.

H. F. Orbánfalu. A küldöttet köszönöm. Kár, hogy későn kaptam kézhez és így mai számunk nem hozhatta. Majd legközelebb. A folytatást kérem.

CSARNOK.

A nagyságos asszony hivatja.

Volt a falunkban egy öreg cigány, aki után a gyerekek mindig azt kiabálták: „A nagyságos asszony hivatja”. Ilyenkor az öreg vad dühbe jött, kiabált, kergette a gyerekeket, akit elfogott, annak volt nemulass. Egyszer én voltam egy kitörésének áldozata, véresen és összetépve mentem haza; otthon még ráadásul megverték, mert öreg embert csufoltam. — Nagypapám a térdére vetett és elmesélte a cigány tragédiáját:

„Szép szál legény volt a Peti cigány, a legderebb legény az egész környéken és e mellett a leghirebb cigány hét vármegyében. Nem is volt esküvő, keresztelő, nyulatság, hol nem a Peti muzsikált volna. Így esett, hogy a falu földesurának ezüstlakodalmán is a Peti huzta, hol szomorúan, hol ropogósan talpalá valón, ahogyan éppen kellett. Ott volt a lakodalmi évfordulón a vármegye apraja-nagya. Az idősebbek valóban a lakodalmi miatt jöttek, a fiatalabbak azonban az Erzsi kedvéért, — az Erzsért, ki legszebb leány volt, talán az óperenciás tengeren túl is. A földesur leánya volt az Erzsi. Peti cigány is szemet vetett a szép Erzsire. Tízszeg cigány gyerek volt Peti, ő sem tagadta meg fáját, a fiatalág csapta a szívet Erzsinek, — kiki a maga módja szerint. Peti a hegedűjével próbálkozott, és hódított is. Huzta szomorúan, keservesen, szivszaggatóan; sirt a hegedű hol nevetett, Erzsi huzatta, Peti meg mindjárt választ is huzott. Egymásra akadt a szemük. Így lehetett aztán, hogy egy 3 óra felé, mikor az öregek lefeküdtek, a fiatalok eláztak, a banda elterült — míg a bögös is a bögőt szorongatta magához — akkor Peti meg Erzsi ébren maradtak, a lángoló, tüzes szerelem tartotta őket ébren, meg a vágy hogy beszélhessenek egymással. Meg vallották szerelmüket Erzsi esküdözött, hogy csak Petié lesz Peti meg olvadozott.

4 hét telt el az ezüstlakodalmi óta és Erzsi mennyasszony lett, de nem a Petié, hanem az alispánfiáé.

Peti csak türt, szóltanul azt gondolta, hogy a lagzilg még meggondolja magát Erzsi. De nem így lett, Erzsi azonban még sem tudta elefedni Petinek fogadott esküjét és ezt jóváteendő magához hivatva, Peti e j is ment, de mikor Erzsi pénzt kínált neki, elrohant. Ujra érte küldött. A cseléd ezzel nyit be: „A nagyságos asszony hivatja”, Erre egyszerre intenzíven eszébe ötlök minden, vágya, kívánsága, szerelme, és fájdalom, annyira, hogy megőrült. Összetörte a hegedűjét és azóta, ha valaki azt kiáltja neki: „A nagyságos asszony hivatja” úgy düh rohamot kap és út, rombol mindent ami útjában van.

Sirtam a végén és azóta nem is csufoltam többé a szegény öreget.

(—d —a).

1913. V. 183-3. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a németújvári kir. járásbíróságnak 1913. évi V. 183-3. számú végzése következtében Lemberger Lajos és Archeb József és Társa cégek javára. 200 K, 168 K 47 fill és 181 K 40 fill. tőke és jár. erejéig 1913. évi augusztus hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 880 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1 vörösszinű tehén, 3 darab fehér sertés és 10 vég különféle színű női ruhakelme nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a németújvári kir. járásbíróság 1913-ik évi V. 183-3 számú végzése folytán 200 kor. 168 K 47 fill és 181 K 40 f. ezeknek 1913 évi január hó 6 napjától járó 6 százalék kamatai, és eddig összesen 56 kor. 54 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szentelek községben leendő megtartására 1913 évi szeptember hó 29-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Németújvár 1913 évi szeptember hó 19 napján.

Marozinka Dezső,
kir. bir. kiküldötti.

1913. V. 185-2. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a németújvári kir. járásbíróságnak 1913. évi V. 185-2. sz. végzése következtében Dr. Sik Lajos ügyvéd által képviselt Velebny és Konrád wieni cég javára 827 korona 30 fillér és jár. erejéig 1913. évi augusztus hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1552 korona 50 fillérré becsült következő ingóságok u. m.: 25 vég női ruhakelme (különféle színekben) nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a németújvári kir. járásbíróságnak 1913. V. 185-2. számú végzése folytán 827 K 30 fill. tőkekövetelés, ennek 1913. évi július 31-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 92 K 59 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Szentelek községben leendő megtartására 1913 évi szeptember hó 29-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik

és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Németújvár, 1913. szept. 19.

Marczinka Dezső,
kir. bir. kiküldött.

KÖZGAZDASÁG.

— Gabonát, terményt venni, vagy eladni akar; állást, vagy alkalmazottat keres; lakást akar kiadni, vagy fölvenni, hirdessen lapunkban. Az apróhirdetés díja: minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. Hirdetése biztos sikerre vezet!

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1913. évi szeptember hó 19

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendőek

Buza	— — — —	19.40	—	19.50
Rozs	— — — —	16. —	—	16. —
Árpa	— — — —	16. —	—	16. —
Zab	— — — —	14. —	—	—
Tengeri	— — — —	20. —	—	20. —

Izraelita újévre NÉVJEGYEKET

azonnal elkészít:

Bartunek Béla könyvnyom-
dája Németújvárott. 43. sz.

Kereskedő-segéd

a kézmű- és fűszeráru szakmából fel-
vétetik Schuch Ferencnél, Felsőőr.

Kiadó lakás!

Két szoba, egy előszoba,
egy konyha és konyhakert-
ből álló lakás kiadó. Hol?
Megtudható lapunk kiadó-
hivatalában.

Fodrász-segéd

állandó alkalmazást nyer: Schreiner
Gyula fodrásznál, Németújvárott. —
Ugyanott egy tanonc is felvétetik.

Hirdetések felvétetnek.

SAJTÓ alatt és a legközelebb megjelenik a „Magyarország Monografiája” s több történelmi mű felhasználásával összeállított történelmi munka, mely a németújvári vár történetét ismerteti a legrégebb időtől napjainkig. — A könyv címe:

a „Németújvári vár története“

Összeállította: Haám Gyula.

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász

Kőrmend, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle
siremlékeket
szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig.

Olcsó árak! — Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!!

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, 43. sz., Kovács Gyula-féle ház.

Mindennemü nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meghívók, gyászjelentések azonnal elkészítettnek. Kereskedelmi és hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok, borítékok, étlapok stb. pontos kivitelben s jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendőek. Hirdetéseket a legelőnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknél nagy engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!